

4. Літературне об'єднання ВАПЛІТЕ й художньо-естетичні шукання в українській прозі 20-х років ХХ століття. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://revolution.allbest.ru/literature/00312481_1.html

5. ВАПЛІТЕ: останні сторінки «літературної дискусії». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://chytomo.com/ekzemplary-xx/vaplite-ostanni-storinky-literaturnoi-diskusii/>

6. Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України «Littera scripta manet...». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://csamm.archives.gov.ua/2020/12/16/littera-scripta-manet/>

Гречка О. М., здобувач магістерського рівня вищої освіти гр. МЗВн-201
Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, к. філос. н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ВПЛИВ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО СТАНУ ОПЕРАТОРА ЗВАРЮВАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ

Практика спостережень за продуктивними силами та виробничими стосунками показує, що психофізіологічний стан оператора зварювального виробництва неабияк впливає на процес і результати праці.

Перевантаження у вигляді фізичних та нервово-психічних реакцій на будь-які подразники викликають у працівника статичні та динамічні перенапруження, що залежать від маси зварювального інструменту, гнучкості шлангів і дротів, тривалості безперервної роботи, підтримання робочої пози. В результаті статичної перенапруження може виникнути захворювання нервово-м'язового апарата плечового поясу. Нервово-психічні перевантаження призводять до перенапруження зорових аналізаторів, що залежать від напруги зору, викликані безперервністю спостереження за не досить контрастними елементами зони зварювання невеликих розмірів (зварювальна ванна, зазор у стику, глибина кратера, шов, що затвердіває тощо), відповідальністю за високу якість зварних з'єднань та складністю роботи. Перенапруження зорових аналізаторів може призвести до втоми і, як наслідок, до порушення скорочувальної функції м'язів очей. Нервово-емоційне перенапруження може порушити функціональний стан серцево-судинної та центральної нервової систем: підвищення артеріального тиску, зміна латентного (прихованого) періоду рухово-моторної реакції.

В останні роки спостерігається підвищення рівня захворювань нервово-мозкової системи у зв'язку з використанням одноманітних, часто повторювальних рухів і тривалим фізичним навантаженням. Ці захворювання реєструються на ділянках, де неповністю впроваджена автоматизація і механізація, на ділянках ручного зварювання.

В кожному виробничому середовищі на організм людини одночасно можуть впливати декілька шкідливих факторів, які або взаємно компенсуються, або накладаються один на інший, шкідливо впливаючи на здоров'я людини. Заходи оздоровлення умов праці зварювальників, що застосовувались в попередні роки, не дали помітних позитивних результатів. Тож проблема створення здорових і безпечних умов для їх праці залишається актуальною. Для її вирішення необхідно скористатися комплексом заходів, а саме, як показує світовий і вітчизняний досвід, – поєднанням технологічних та санітарно-технічних заходів щодо усунення шкідливої дії ЗА, а також застосуванням засобів індивідуального захисту органів дихання (ЗІЗОД) зварників. Перший напрямок – технологічний: полягає у зниженні рівня виділення ЗА в повітря шляхом удосконалення процесу зварювання, виборі технології і способу зварювання, виду і марки зварювального матеріалу, захисного газу та режиму зварювання. Другий напрямок – санітарно-технічний: полягає в локалізації і нейтралізації ЗА шляхом застосування сучасних ефективних засобів місцевої вентиляції. Третій напрямок – застосування ЗІЗОД нового покоління, що дозволяють захищати органи дихання зварників у різних виробничих умовах. В залежності від умов праці, а також від вимог до якості зварного з'єднання необхідно користуватися комплексом цих заходів або окремими з них.

Втома – це сукупність тимчасових змін у фізіологічному та психологічному стані людини, які з'являються внаслідок напруженої чи тривалої праці і призводять до погіршення її кількісних і якісних показників, нещасних випадків. Хід збільшення втоми залежать від індивідуальних особливостей працюючого, трудового режиму, умов виробничого середовища.

Розвиток втоми та перевтоми веде до порушення координації рухів, зорових розладів, неувважності, втрати пильності та контролю реальної ситуації. При цьому працівник порушує вимоги технологічних інструкцій, припускається помилок та неузгодженості в роботі; у нього знижується відчуття безпеки.

Також важливу роль на та вплив на виконання своїх обов'язків відіграє психологічний стан людини. Так як психологічний стан це мінливі стани людини, які описують у термінах психології. Як правило, емоційно насичені, виникають під впливом життєвих обставин, стану здоров'я, ряду інших факторів. Психічні стани, як й інші психічні явища, існують у вигляді переживань, ідей в свідомості людини та в тій частині психіки, яку називають несвідоме.

Не секрет, що здорові працівники, як правило, більш продуктивні та зацікавлені.

Відповідно до інформації, розповсюдженої Університетом Св. Едварда, австралійське дослідження, проведене серед 2500 співробітників, показало, що 81% вважають, що веселе робоче середовище зробить їх більш продуктивними; 93% заявили, що сміх під час роботи допомагає зменшити стрес, пов'язаний з роботою. Ще 55% заявили, що брали б менше грошей, щоб більше розважитися на роботі [1].

Людський фактор у загальному визначається як сукупність основних соціальних якостей людини, які історично склалися в суспільстві. До них належать ціннісні орієнтири, моральні принципи, норми поведінки, життєві плани, рівень знань та інформованості, характер трудових та соціальних навичок, установки та уявлення про особисто значимі елементи соціального життя – соціальну справедливість, про права і свободи людини, про громадянський обов'язок.

На практиці цей фактор розглядається при прийнятті людиною неправильного (алогічного) рішення в конкретній ситуації або як сукупність певних якостей особистості.

Єдиного визначення поняття «людського фактора» немає, у багатьох галузях знань та сферах професійної діяльності є своя інтерпретація.

Найбільшої уваги приділяється людському фактору в безпеці, техніці, управлінні, військовій справі.

За даними Американського товариства інженерів-механіків (ASME), основні причини, причини дефектів зварювання розподіляються так: 45 % – помилки вибору технології зварювання, 32 % – помилки зварювальника, 12 % – збої у роботі зварного обладнання, 10 % – неправильно підібрані зварювальні матеріали, 1 % – інше [2].

Отже, із вищевикладеного можемо зробити висновок: у зварювальному виробництві на якість виконання та результати праці суттєво можуть впливати фізична перевтома та психоемоційне перенавантаження, морально-психологічний стан оператора, сімейні обставини, мікроклімат в колективі та інші чинники, що за виявлення дефектів у процесі зварювання, зазвичай, визначаються як людський фактор. Тож, продуктивним силами та виробничим стосункам необхідно надавати серйознішої уваги, ніж це склалося у теперішніх технологіях та технічних стандартах.

Список використаних джерел

1. Чому гумор на робочому місці секрет великого лідерства [Why workplace humour is the secret to great leadership]. URL: <https://risepeople.com/why-workplace-humour-is-the-secret-to-great-leadership/> (дата звернення 18.11.2021 р.)
2. 30 переваг гумору на роботі [30 Benefits of Humor at Work - Humor That Works]. URL: www.humorthatworks.com/benefits/30-benefits-of-humor-at-work/ (дата звернення 12.11.2021 р.)